

ชื่อเรื่อง	ความหลากหลายของชนิดและอนุกรมวิธานของแมลง Infraorder Aculeata (Hymenoptera: Apocrita) ในภาคเหนือของประเทศไทย
ผู้วิจัย	รัชคณีน จงจิตวิมล
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันดี วัฒนชัยยิ่งเจริญ
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ นีรวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คงศักดิ์ พรหมเทพ
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ วท.ด. วิทยาศาสตร์ชีวภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551
คำสำคัญ	ความหลากหลายของชนิด อนุกรมวิธาน Aculeata ประเทศไทย

บทคัดย่อ

การสำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างของแมลงใน infraorder Aculeata ในภาคเหนือของประเทศไทยได้ทำการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม 2549 ถึงเดือนมิถุนายน 2550 ด้วยเทคนิคการเก็บตัวอย่างศึกษาแบบสุ่มอย่างเป็นระบบ (systematic random sampling) ตามแหล่งอาหารและแหล่งอาศัย พบว่าในเขตพื้นที่การศึกษามีแมลงกลุ่มนี้จำนวนทั้งสิ้น 3 วงศ์ใหญ่ (superfamilies) คือ Apoidea, Chrysidoidea และ Vespoidea ซึ่งสามารถเก็บตัวอย่างได้ 120 ตัวอย่าง โดยสามารถจัดจำแนกชนิดได้ 88 ตัวอย่าง และไม่สามารถจัดจำแนกชนิดได้ 32 ตัวอย่าง ซึ่งตัวอย่างทั้งหมดสามารถจำแนกได้ 64 สกุล (genus) 24 วงศ์ย่อย (subfamily) และ 9 วงศ์ (family) คือวงศ์ Anthophoridae, Apidae, Chrysididae, Formicidae, Halictidae, Megachilidae, Scollidae, Sphecidae และ Vespidae และพบว่ามดซึ่งจัดอยู่ในวงศ์ Formicidae มีจำนวนชนิดที่ถูกพบมากที่สุด (50.83% หรือ 61 ชนิด) จากดัชนีความหลากหลายของชนิด (Pielou's index) พบว่าแมลงใน infraorder Aculeata มีความหลากหลายของชนิดมากในพื้นที่ที่ทำการศึกษายกเว้นในพื้นที่ของป่าทุ่งหญ้า ในขณะที่พื้นที่ที่ทำการศึกษาทั้งหมดมีค่าดัชนีความเด่น (Simpson's index) ของชนิดแมลงที่พบน้อย และจากการวิเคราะห์ดัชนีความเหมือนของชนิดแมลงระหว่างพื้นที่ (Sorensen's similarity coefficient) พบว่าดัชนีความเหมือนระหว่างป่าเบญจพรรณและป่าดิบเขา (0.639) และป่าธรรมชาติและพื้นที่การเกษตร (0.621) มีความหลากหลายของชนิดแมลงที่พบเหมือนกัน

Title SPECIES DIVERSITY AND TAXONOMY OF INFRAORDER ACULEATA (HYMENOPTERA: APOCRITA) IN THE NORTH OF THAILAND

Author Touchkanin Jongjitvimol

Advisor Assistant Professor Wandee Wattanachaiyingcharoen, Ph.D.

Co-Advisor Associate Professor Pensiri Nabheerong, Ph.D.
Assistant Professor Kongsakdi Promtep, Ph.D.

Academic Paper Thesis Ph.D. in Biological Sciences,
Naresuan University, 2008

Keywords Species diversity, Taxonomy, Aculeata, Thailand

ABSTRACT

Species surveys and sample collections of insects in the infraorder Aculeata in the north of Thailand were carried out during January 2006 to June 2007. The technique of systematic random sampling was used for sample collections. All the specimens were recorded visiting flowers, from host plants and/or from colonies. We found that the aculeates collected were classified into 3 superfamilies, namely Apoidea, Chrysidoidea and Vespoidea. From totally 120 specimens, 88 specimens can be identified at the species level and 32 specimens were identified at the generic level. These species belonged to 64 genera, 23 subfamilies and 9 families, namely Anthophoridae, Apidae, Chrysididae, Formicidae, Halictidae, Megachilidae, Scoliidae, Sphecidae and Vespidae. Family Formicidae (ants) exhibited the highest species composition (50.83% or 61 species). The species diversity index using Pielou's indices among habitats were high, except in grassland while the dominant indexes using Simpson's index showed simple structure. Sorensen's similarity coefficient showed that deciduous with bamboo forest and hill evergreen forest (0.639), and natural forests combined and cultivated areas (0.621) had similar aculeate species structure.